

TYSK

Generelle synspunkter i forhold til skolens formål og værdigrundlag.

Formål:

Det er formålet med undervisning i tysk, at eleverne tilegner sig færdigheder og kundskaber, der gør det muligt for dem at begå sig på tysk, forstå daglig tale og skrevet tysk. At de kan udtrykke sig på tysk både skriftligt og mundtligt.

Undervisningen skal udvikle elevens bevidsthed om sproget. Den skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive deltagelse i undervisningen. Dermed kan lysten til at beskæftige sig med den tyske kultur fremme deres egen kulturelle forståelse.

Slutmål efter 9. klasse

Ved slutningen af 9. klasse skal eleverne:

Generelt:

- Have tilegnet sig grundlæggende viden om den tyske grammatik og sætningsanalyse.
- Kunne bruge ordbøger, orientere sig i grammatiske oversigter samt andre hjælpemidler, f.eks. IT.
- Have stiftet bekendtskab til en del centrale tysksprogede forfattere igennem litteratur, prosa og poesi.
- Anvende viden om levevilkår, værdier og normer i tysktalende lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier.
- Perspektivere tekster til egen kultur og til forhold i tysktalende lande.
- Anvende tysk som et internationalt kommunikationsmiddel i og uden for skolen.

Mundtligt:

- Deltage uforberedt i samtaler om kendte emner.
- Gengive informationer og oplevelser.
- Redegøre for erfaringer og viden og udtrykke følelser og holdninger i forbindelse med samtaler, debatter og fremlæggelser.
- Læse, forstå og referere hovedindholdet af forskellige typer af tekster indenfor genkendelige emner.
- Kunne læse med tydelig og korrekt udtale og tilegne sig indholdet af fortællende og beskrivende tekster, på alderssvarende niveau, samt gengive disse mundtligt.

Skriftligt:

- Udtrykke oplevelser, følelser og viden i en sammenhængende, skriftlig form.
- Kunne anvende retskrivning og tegnsætning således at meningen i en tekst bliver tilstrækkelig tydelig.
- Afpasse en skreven tekst i forhold til modtageren, når der er tale om teksttyper fra dagligdagen.

Delmål efter 3. klasse:

- Være blevet fortrolig med sproget igennem leg, sang, rim, remser, recitation og mindre skuespil.
- Have opbygget et mindre ordforråd.
- Kunne lytte til sproget og forstå små sætninger i forbindelse med hverdagen og den nære omgivelse.
- Udtale tysk korrekt i forbindelse med sang og recitation.

Delmål efter 6. klasse.

- Kunne forstå tydelig og enkel tale og reagere på denne.
- Kunne deltage i enkle samtaler om hverdagen og gennemgåede emner.
- kunne forstå enkle læsetekster, fortællinger og recitationer.
- Kunne gøre sig forståelig skriftligt gennem enkle meddelelser og tekster.
- Kende den første grundlæggende grammatik og reglerne derfor og kunne bruge dem i forbindelse med skriftlige opgaver.

Faget i klasserne – Fagplanen

1. klasse

- Eleverne møder sproget igennem leg, sang, remser og recitation på tysk. Alt foregår i kor.
- Et mindre ordforråd hentet fra de nære omgivelser opbygges via legen, små skuespil og improvisationer.
- Enkle spørgsmål og svar danner grundlag for den første dialog.

2. klasse

- Arbejdet med sang, leg, remser skuespil videreføres.
- Samtalen igennem spørgsmål og svar videreføres. Eleverne får en oplevelse af du, jeg og vi i sproget.
- De sproglige relationer til det nære i omgivelserne videreføres.
- De små tal, ugedage og årstider øves og inspirerer undervisningen.

3. klasse

- Det skriftlige arbejde påbegyndes i det små.
- Der arbejdes i hæfter. Mindre vers og sange skrives ned og illustreres med farverige tegninger.
- De fremmede bogstaver fra tysk indlæres – umlaut ved vokalerne a, o, u, og forskellen mellem v og w.
- Arbejdet med sang, recitation og drama fortsættes.
- Dialogen fortsættes og udvides.

4. klasse

- Arbejdet med sang, recitation og drama fortsættes og får et mere individuelt præg.
- Det skriftlige arbejde udvides til små selvstændige tekster.
- Let læselige tekster kommer til og forberedes til oplæsning i kor og individuelt.

- Den første grammatik indføres. De tre store ordklasser, ental og flertal.

5. klasse

- Ud fra det læste vokser det skriftlige. Små genfortællende tekster skrives i arbejdsheftet.
- Der arbejdes fortsat med små læsestykker.
- Grammatikken videreføres. Bøjning af verber i forskellige tider og alle ordklasserne.
- Samtalen øves fortsat.
- Ordsprog.

6. klasse

- Der lægges større vægt på forståelsen af læste tekster.
- I grammatikken arbejdes der med målrettede skriftlige øvelser. Sætningsanalyse.
- De latinske betegnelser indføres.
- Der lægges vægt på den mundtlige dialog igennem samtale omkring hverdagsbegivenheder og det læste stof.
- Læsestoffet indeholder op til 600 forskellige gloser.
- Det skriftlige arbejde udvides.

7. klasse

- Analytisk overblik i grammatikken.
- Regelmæssige og uregelmæssige verber, ental og flertal og tiderne.
- Eleverne indføres i arbejdet med ordbøger i forbindelse med oversættelse.
- Det skriftlige arbejde udvides med små stile.
- Litteratur, drama, recitation, diktat, samtale.

8. klasse

- Grammatikkens hovedområder.
- Direkte og indirekte tale.
- Adjektivernes, adverbierne sproglige kvaliteter øves.
- Diktater, stileøvelser og skriftlige opgaver.
- Litteratur, læsning, genfortælling og forståelse øves videre.

9. klasse

- Den grundlæggende grammatik repeteres og komplimenteres.
- Det skriftlige øves gennem stile og genfortællinger fra litteraturen.
- Mundtlig fremlæggelse af undervisningsstoffet ud fra elevens individuelle standpunkt. Samtaler. Spørgsmål og svar.
- Læsning og oversættelse af tysk litteratur; noveller, tidsskrifter og avisartikler.

Særligt om fremmedsprog

På Rudolf Steiner – skolen i Århus undervises der i to fremmedsprog allerede fra 1. klasse. Undervisningen i engelsk og tysk gives på 4-6 ugentlige sprogtimer. Efter 9. klasse fortsætter undervisningen i engelsk til og med 12. klasse. I stedet for tysk tilbydes eleverne at stifte bekendtskab med et tredje fremmedsprog, spansk. Det

er væsentligt for undervisningen på skolen, at den tager udgangspunkt i det talte ord. Derigennem får eleverne på de mindste klassetrin en oplevelse af sprogets egen karakter og dets særlige iboende kræfter og kvaliteter. De forskellige sprog har udviklet varierende måder at udtrykke sig på og dermed også en varierende oplevelse af virkeligheden. Dette udvikler elevens evne til at forstå i almen forstand og skaber en fornemmelse for en anden kultur og for de sociale kræfter, som denne bærer med sig. Undervisningen skal give eleverne indsigt i tysktalende landes kultur-, historie- og samfundsforhold. Dette styrker deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur.

I de mindste klasser arbejdes der med intonation, rytme, klang og lyde fra det fremmede sprog. Det intellektuelle stof er i første omgang underordnet, men der lægges megen vægt på en gemyts- og følelsesmæssig oplevelse af sproget. Dette opnås i høj grad igennem leg og bevægelse og de mange muligheder og variationer, der ligger i vers, remser, sange, lege, dynamik, temposkift osv. Eleverne befinder sig på et alderstrin, hvor efterligning er grundlag for megen læring. Der skrives og læses ikke i sprogtimerne i 1.- og 2. klasse.

Efter 3. klasse bliver det individuelle mundtlige arbejde en større del af undervisningen. De elementære læse-, skrive- og stavefærdigheder påbegyndes og bevidstgøres langsomt igennem tekster, som eleverne til dels kender på forhånd. Den håndskrevne tekst suppleres nu langsomt med trykte tekster. En vigtig pædagogisk målsætning er, at nyt læsestof først præsenteres af læreren igennem fortælling af indhold og oplæsning før eleverne går i gang med at bearbejde stoffet. Der lægges endnu ikke stor vægt på oversættelse af læsestoffet, men en generel forståelse af indholdet. Det er vigtigt at eleverne oplever en fremgang i sprogindlæringen, hvilket bl.a. sker ved at skabe gode rytmiske arbejdsvaner. Der skal være tillid og respekt i undervisningen, så alle tør eksperimentere med sproget. I 7.- til 9- klasse styrkes den daglige brug af sproget, både det talte og det hørte. Litteraturen udvides i takt med elevens udviklingstrin og parallelt med skolens læreplan, så fortællestoffet også drages ind som temaer i sprogundervisningen. Der sættes fokus på bestemte forfattere hentet fra sprogkredsens litteratur. Det talte sprog øves stadig igennem recitation og samtale. I disse år får grammatikken en mere logisk begrundet forklaring og øves igennem skriftlige øvelser fra en trykt grammatik bog. Et vigtigt arbejde i det skriftlige er omstillingen fra genfortælling til mere selvstændige tyske stile. Læreren må bruge megen tid i klassen på at forberede et tema, så eleverne har de nødvendige gloser og udtryk, men det er vigtigt, at de selv udtrykker sig frit og tør skrive løs uden frygt for evt. fejl. Der stilles dog krav til deres grammatiske bevidsthed.